

Sygn. akt I C 474/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego **Zofia Homa**

Protokolant: protokolant sądowy D. T.

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2015 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa: M. S. (1), A. S. reprezentowanej przez opiekuna prawnego M. S. (1), J. S., R. S.

przeciwko: (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powódki M. S. (1) kwotę 80 000,00 (osiemdziesiąt tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powódki A. S. reprezentowanej przez opiekuna prawnego M. S. (1) kwotę 60 000,00 (sześćdziesiąt tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia;

III. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powódki J. S. kwotę 60 000,00 (sześćdziesiąt tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia;

IV. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powoda R. S. kwotę 60 000,00 (sześćdziesiąt tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia;

V. w pozostałym zakresie powództwo oddała;

VI. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powódki M. S. (1) kwotę 3 770,20 zł (trzy tysiące siedemset siedemdziesiąt złotych i dwadzieścia groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

VII. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powódki A. S. reprezentowanej przez opiekuna prawnego M. S. (1) kwotę 1 323,40 zł (tysiąc trzysta dwadzieścia trzy złote i czterdzieści groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

VIII. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powódki J. S. kwotę 1 923,40 zł (tysiąc dziewięćset dwadzieścia trzy złote i czterdzieści groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IX. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powoda R. S. kwotę 1 923,40 zł (tysiąc dziewięćset dwadzieścia trzy złote i czterdzieści groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu

X. nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 10 400,00 zł (dziesięć tysięcy czterysta złotych) tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych od których powodowie byli zwolnieni, w pozostałym zakresie nieuiszczone koszty sądowe przejmując na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 474/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 maja 2014 roku M. S. (1), A. S. reprezentowana przez opiekuna prawnego M. S. (1), J. S. i R. S. działając osobiście domagali się zasądzenia od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwot po 100 000 złotych z odsetkami ustawowymi liczonymi od 31 dnia od doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia pieniężnego na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. za naruszenie prawnie chronionych dóbr osobistych, więzi emocjonalnych, życia w pełnej rodzinie oraz posiadania męża i ojca. Ponadto powodowie wnosili o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm prawem przepisanych.

Podstawę faktyczną roszczeń powodów stanowiły skutki wypadku z dnia 21 stycznia 2007 roku w którym śmierć poniósł W. S. ojciec i mąż powódki M. S. (1). Wskazano, iż pojazd którym kierował sprawca tego wypadku był ubezpieczony w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) Towarzystwie (...) tj. u poprzednika prawnego pozwanego (pozew – k. 2-8).

Pozwana spółka nie uznała powództwa wnosząc o jego oddalenie w całości oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania procesowego w tym kosztów zastępstwa oraz kwoty 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu wskazano, iż powodowie dochodzą kwot po 100 000 złotych z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego w związku ze śmiercią ojca i męża W. S.. W ocenie pozwanego brak jest jednak podstaw do tego, aby przyznać powodom żądane kwoty albowiem przewidziane w art. 448 k.c. zadośćuczynienie ma charakter fakultatywny, zatem nie ma również podstaw do przypisania ubezpieczycielowi odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych pośrednio poszkodowanych w wypadku komunikacyjnym. Umowa obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego nie obejmuje swym zakresem odpowiedzialności z tytułu naruszenia dóbr przez sprawcę wypadku. Pozwany wskazał, iż dobra osobiste nie są objęte zakresem ochrony w ramach tego ubezpieczenia, stąd roszczenie strony powodowej o zadośćuczynienie oparte o art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. nie może być kierowane wobec ubezpieczyciela sprawy w ramach OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Pozwany podnosił ponadto, iż między powodami, a jego poprzednikiem prawnym toczyło się postępowanie w sprawie I C 638/07 w wyniku którego:

1/ na rzecz powódki M. S. (1) przyznano łącznie kwotę 108 768,42 złote wraz z ustawowymi odsetkami tytułem odszkodowania i skapitalizowanej renty oraz dożywotnio rentę z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej w kwocie 1 300 złotych miesięcznie;

2/ na rzecz powódki A. S. przyznano łącznie kwotę 95 119,45 złotych wraz z ustawowymi odsetkami tytułu odszkodowania i skapitalizowanej renty oraz dożywotnio rentę z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej w kwocie po 1 000 złotych miesięcznie;

3/ na rzecz powódki J. S. została przyznana łącznie kwota 150 100 złotych wraz z ustawowymi odsetkami tytułem odszkodowania;

4/ na rzecz powoda R. S. została przyznana łącznie kwota 92 319,45 złotych wraz z ustawowymi odsetkami tytułem odszkodowania oraz renta z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej w kwocie 1 000 złotych miesięcznie. Wskazał ponadto, iż od daty wydarzenia minęło ponad 7 lat co istotnie wpływa na osłabienie negatywnych doznań związanych ze śmiercią osoby bliskiej. Ponadto zadośćuczynienie w ocenie strony pozwanej nie może prowadzić

do bezpodstawnego wzbogacenia powodów, a roszczenie wskazane w pozwie jest niezasadne albowiem przyznanie powodom kwot w nim określonych nie miałyby charakteru kompensacyjnego i doprowadziłyby do wzbogacenia wykraczającego ponad zwykłą miarę. Pozwany zakwestionował ostatecznie żądanie powodów co do przyznania kosztów zastępstwa procesowego w sytuacji kiedy występują bez pełnomocnika procesowego (odpowiedź na pozw k. 84-86).

W toku postępowania stanowiska stron nie uległy zmianie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

W dniu 21 stycznia 2007 roku około godz. 19.15 w miejscowości Z., na ulicy (...) w rejonie posesji nr (...) samochód marki P. (...) o nr rej. (...) kierowany przez W. S. zderzył się z samochodem marki P. nr rej. (...) kierowanym przez T. K. w wyniku którego kierujący P. poniósł śmierć na miejscu zdarzenia, zaś kierujący P. W. S. po przewiezieniu do szpitala zmarł. Prowadzone w tej sprawie przez Prokuraturę Rejonową W. (...) zostało w dniu 25 października 2007 roku umorzono z uwagi na fakt, iż sprawca zdarzenia poniósł śmierć na miejscu (postanowienie o umorzeniu śledztwa k. 9-11, odpis skrócony aktu zgonu k. 12).

M. S. (1) pozostawała w związku małżeńskim z W. S. od 1972 roku. Z małżeństwa posiadali troje dzieci: A. S., J. S. i R. S.. W. S. przed wypadkiem był zatrudniony na Uniwersytecie (...) w L. w (...). Pracował na stanowisku adiunkta i posiadał tytuł naukowy doktora habilitowanego. Poza pracą na uczelni prowadził również firmę. W dacie śmierci miał 56 lat. Powódka M. S. (1) była wówczas zatrudniona w (...) w L. na stanowisku administracyjnym w komórce kontroli. Powódka wraz mężem wspólnie zajmowali się wychowaniem dzieci albowiem najstarsza córka zmarłego A. od urodzenia była niepełnosprawna i postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 13 kwietnia 2007 roku w sprawie I Ns 49/07 została ubezwłasnowolniona całkowicie z powodu niedorozwoju umysłowego. Postanowieniem Sądu Rejonowego V Wydziału Rodzinnego i Nieletnich w L. ustanowiono dla niej opiekę prawną na opiekuna powołując matkę M. S. (1). W. S. aktywnie uczestniczył w życiu swojej rodziny. Organizował wyjazdy zagraniczne na które udawał się wraz z żoną i dziećmi. Dbał o zabezpieczenie potrzeb niepełnosprawnej córki A., wspomagał finansowo córkę powódkę J. S., która po ukończeniu medycyny weterynaryjnej udała się na staż w K. uzyskując z tego tytułu niewielki dochód oraz o zdobycie odpowiedniego wykształcenia przez syna R., opłacając mu czesne w prywatnej szkole średniej. Był oparciem dla swoich bliskich, a w szczególności dla żony M. S. (1) z którą wspólnie podejmowali ważne decyzje dotyczące rodziny. Informację o zdarzeniu oraz śmierci W. S. synowi zmarłego R. S. przekazał funkcjonariusz Policji. Powódka powiadomił o tym matkę i siostry. W dacie zdarzenia R. S. miał 16 lat i uczył się w I klasie liceum. Po wypadku w którym śmierć poniósł W. S. życie rodziny uległo diametralnej zmianie. Powódka M. S. (1) nie potrafiła się zająć organizacją pogrzebu męża, dlatego organizacją uroczystości zajęli się rodzeństwo oraz córka J. S.. Do pracy wróciła po tygodniu, przez długi okres nie mogła się jednak pogodzić z tym co się stało. W miesiącach wakacyjnych 2007 roku powódka podjęła terapię u psychologa nie mogąc poradzić sobie w własnymi emocjami. Przeżycia spowodowane ze śmiercią męża spowodowały, iż u powódki pojawiły się dolegliwości somatyczne. Ograniczyła kontakty towarzyskie jedynie do niezbędnych wizyt na uroczystościach rodzinnych, nie związała się dotychczas z nikim i ogranicza wychodzenie z domu. Obecnie przebywa na emeryturze i cały swój czas poświęca opiece nad niepełnosprawną córką A., która była bardzo zżyta z ojcem. Jego śmierć spowodowała, iż niepełnosprawna powódka boi się o życie matki. Często wspomina swojego ojca.

Powód R. S. nie potrafił poradzić sobie ze świadomością, iż jego ojciec nie żyje, gdyż był dla niego autorytetem. Tragiczne w swoich skutkach zdarzenie wypierał ze swojej pamięci. Bardzo dotkliwie odczuwał stratę ojca, gdyż spędzał z nim wiele czasu, pomagał mu w pracy w firmie, radził się przed podjęciem trudnych decyzji i rozmawiał o swoich troskach. Po stracie ojca zamknął się w sobie, popadł w kłopoty z nauką. Zaczął częściej na wizyty do psychologa w szkole, potem popadł w depresję. Podjął jej leczenia ale choroba spowodowała, iż poczuł się wyalienowany ze środowiska rówieśniczego.

Powódka J. S. po śmierci swojego ojca zrezygnowała z planowanego kształcenia się we W. i rozwijania własnej kariery. Wróciła do L., aby wspomagać matkę. Nadal odczuwa brak ojca i tęsknotę za nim szczególnie w sytuacjach, kiedy

jest potrzeba podejmowania ważnych decyzji. Rodzina wspólnie często odwiedza cmentarz i grób zmarłego W. S. (odpis zupełny aktu małżeństwa k. 13, odpis skrócony aktu urodzenia k. 14, 15, 16, zaświadczenie k. 29, 34,39, 40,42, 43, karta informacyjna k. 30-33, dokumentacja z przebiegu leczenia k. 35-38, 41,44-53, informacja dotycząca opieki psychologicznej k. 54-57, zeznania powódki M. S. (1) k. 99v-100, 149v, zeznania powódki J. S. k. 100, 149v-150, zeznania powoda R. S. k. 100v, 150).

Jak wynika z wywołanej w toku postępowania opinii sądowno – psychiatrycznej i psychologicznej zaburzenia emocjonalne jakie ujawniły się u powódki po śmierci męża były efektem poniesionej straty. Mięwa koszmarne sny, które powtarzają się od śmierci męża i powodują, że zmuszona jest do zażywania leków uspokajających. Bezpośrednio po tragicznej śmierci W. S. powódka z ujawnioną depresją była zmuszona do korzystania z psychoterapii od 27 sierpnia 2007 roku do 20 stycznia 2009 roku. U M. S. (1) zdiagnozowano również występowanie zaburzeń adaptacyjnych w postaci przedłużonej reakcji żałoby. Występujące u powódki symptomy depresyjne nie uległy nasileniu utrzymując się w dłuższym okresie czasu. Utrzymywały się jednak w dłuższym okresie czasu przyczyniając się do obniżenia dobrostanu psychicznego i komfortu życia. Powódka nadal odczuwa stratę męża jako uraz psychiczny z którym do końca się nie pogodziła. Jego nieobecność jest dla niej źródłem cierpienia, a poza tym podważa poczucie sensu działalności i jej samej. Starsza córka A. co niedzielę pyta ją czy pojedą na cmentarz, wspomina go cały czas i boi się o jej życie, prosi by nie umierała. Biegli wskazali, iż u powódki nie nastąpiło nadal całkowite przepracowanie reakcji żałoby i pogodzenie się ze stratą. Utrata męża doprowadziła u powódki do długotrwałych lecz czysto czynnościowych zaburzeń psychicznych. Nie spowodowały one jednak utraty samodzielności ani zdolności do zatrudnienia. Ze względu na upływ czasu i powolny proces odzyskiwania równowagi psychicznej nie widać potrzeby systematycznej farmakoterapii czy psychoterapii. Powstały u M. S. (1) długotrwały uszczerbek na zdrowiu zgodnie z powyższą opinią wynosi 5 %, a jego wyliczenie oparte zostało o punkt 10 a rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz. U. Nr 234 z dnia 28 grudnia 2002 roku poz. 1974). – (opinia k. 119-123).

Z opinii sądowno – psychiatrycznej dotyczącej powoda R. S. wynika, iż po parokrotnych wizytach u psychiatry krótko po śmierci ojca nie był już leczony psychiatrycznie i obecnie nie ujawnia się taka potrzeba. Biegli zaopiniowali, iż u powoda nie ma obecnie rysów depresyjnych, aczkolwiek emocjonalny styl reagowania powoduje u niego niekiedy trudności w regulowaniu stosunków z osobami z otoczenia. W okresie po śmierci ojca wystąpiły u powoda przejściowe trudności w funkcjonowaniu: problemy w radzeniu sobie na poprzednim poziomie z nauką szkolną, skłonność do wycofywania się z relacji międzyludzkich, zamknięcia się w sobie z towarzyszącą temu epizodyczną drażliwością, rozmyślenia nad swoją sytuacją i przeżytą stratą. Ujawniały się również dolegliwości somatyczne wynikające z napięcia nerwowego, odczucia te nie przekraczały jednak adekwatnej dla wieku powoda reakcji żałoby. Biegli wskazali, iż powód nie utracił zainteresowania światem, nie pogorszyło się jego funkcjonowanie w grupie rówieśniczej, miał i ma konstruktywne plany na przyszłość. Żal po stracie ojca nie był czynnikiem dezorganizującym funkcjonowanie powoda, poradził sobie z nauką, cała linia jego edukacji przebiegała bez zakłóceń. Dzięki swoim prawidłowym rezerwom adaptacyjnym pomyślnie uporał się z procesem przepracowania reakcji żałoby i jest ona u niego domknięta. W opinii biegłych nie ma podstaw do uznania, iż doszło do długotrwałego lub trwałego uszczerbku na zdrowiu psychicznym powoda (opinia k. 111-114v).

Zgodnie z ustaleniami biegłych zwartymi w opinii sądowno – psychiatrycznej dotyczącej powódki J. S. śmierć ojca była dla niej czynnikiem powodującym, wystąpienie trwających do dzisiaj aczkolwiek w mniejszym nasileniu zaburzeń emocjonalnych. Biegli zaopiniowali, iż należy zdiagnozować przewlekłe zaburzenia adaptacyjne z objawami depresyjno – lękowymi, a z uwagi na czas ich trwania nie można ich uznać za prostą ani nawet przedłużoną reakcją żałoby. Powódka nadal wspomina swojego ojca, czuje przygnębienie z powodu jego straty, rozpamiętuje ją, ma poczucie niezawinionej kary, odczuwa to jako przekreślenie w pewnym zakresie jej życiowych planów, przede wszystkim tych które prowadziły do usamodzielnienia się. Widoczny jest konflikt intrapsychiczny pomiędzy poczuciem obowiązku nakazującym wspieranie rodziny, a poczuciem niezrealizowanych planów. U powódki wystąpił istotny spadek wagi i niespecyficzne zaburzenia snu, nadal dominuje pesymistyczne nastawienie. Przeżywanie smutku

i kwestionowanie sensu życia zgodnie z opinią u powódki nadal są jest ostre i niestępienie przez upływ czasu. Obraz ten uzupełnia pojawianie się przygnębienia i poczucia pogorszenia stanu zdrowia psychicznego, gorsza tolerancja na frustrację, lękliwa postawa wobec przyszłości, a bardziej generalnie – wycofująca postawa z życia i ograniczenie planów. Biegli wskazali, iż przeżycia powódki świadczą o ich łączności przyczynowo – skutkowej z wydarzeniem traumatycznym jakim była śmierć ojca. Powódka nie stosowała psycho, ani farmakoterapii, a z uwagi na upływ czasu obecnie nie ma wskazań do farmakoterapii. Stosownie do opinii do rozważenia pozostaje kwestia prowadzenia psychoterapii z zaznaczeniem, iż nie jest to wskazanie bezwzględne. Powstały uszczerbek na zdrowiu u powódki J. S. wynosi stosownie do wniosków płynących ze sporządzonej opinii 5 %, a jego wyliczenie oparte zostało o punkt 10 a rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz. U. Nr 234 z dnia 28 grudnia 2002 roku poz. 1974). – (opinia k. 115-118).

Powodowie nie zgłaszali dotychczas roszczeń o wypłatę zadośćuczynienia stronie pozwanej (okoliczność bezsporna).

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przywołane dowody, zgromadzone zarówno w aktach sprawy, a nadto w oparciu o zeznania powodów. Dowody nieosobowe obejmowały dokumenty prywatne i urzędowe (w kopiach, odpisach), dodatkowo ustalony stan faktyczny oparto o sporządzone w toku postępowania opinie sądowo – psychiatryczne. Wszystkie z wymienionych dowodów zostały uznane przez Sąd za wiarygodne w całości. Prawdziwości, autentyczności i zgodności z oryginałem dowodów z dokumentów nie kwestionowała w toku procesu żadna ze stron i również Sąd nie dopatrzył się żadnego powodu, mogącego podważyć ich wiarygodność. Zeznania powodów odznaczały się dużym stopniem szczegółowości, a nadto wzajemną zbieżnością, a z uwagi na fakt, że były one w całości logiczne, konsekwentne i spójne, zasługiwały na obdarzenie ich przymiotem wiarygodności.

Również w ramach kontroli merytorycznej i formalnej dopuszczonej w sprawie opinii biegłych z zakresu psychologii i psychiatrii, Sąd nie dopatrzył się żadnych nieprawidłowości nakazujących odebranie jej przymiotu pełnowartościowego źródła dowodowego. Biegli wskazali wszelkie przesłanki przyjętego rozumowania, zgodnie z aktualnymi zasadami wiedzy obowiązującymi w dziedzinach objętych ich specjalizacjami. Wnioski płynące z opinii są klarowne i wynikają z przyjętych przez biegłych podstaw metodycznych. Sąd nie dopatrzył się w nich żadnych błędów logicznych, niezgodności z życiowym doświadczeniem bądź też niespójności z pozostałym materiałem dowodowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na uwzględnienie, choć jedynie w części.

Na wstępie rozważań zauważyć należy, iż pozwany kwestionował swoją odpowiedzialność w zakresie zadośćuczynienia należnego powodowi, a śmierć W. S. nastąpiła w wyniku deliktu, który nastąpił przed nowelizacją i wejściem w życie art. 446 § 4 k.c.

W ocenie Sądu niewątpliwie doszło do naruszenia dóbr osobistych powodów w postaci więzi emocjonalnej wiążącej ich z ojcem i mężem. Katalog dóbr osobistych, do którego odwołuje się art. 23 k.c., ma bowiem charakter otwarty i wymienia on dobra osobiste człowieka pozostające pod ochroną prawa cywilnego w sposób przykładowy, uwzględniając te dobra, które w praktyce mogą być najczęściej przedmiotem naruszeń. Nie budzi również wątpliwości fakt, że przedmiot ochrony oparty na podstawie art. 23 i 24 k.c. jest znacznie szerszy. Należy uznać, że ochronie podlegają wszelkie dobra osobiste rozumiane jako wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznaje się za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. W judykaturze uznano, że do katalogu dóbr osobistych nie wymienionych wprost w art. 23 k.c. należy np. pamięć o osobie zmarłej, prawo do intymności i prywatności życia, prawo do planowania rodziny lub płéć człowieka. Nie ulega wątpliwości, że rodzina jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź wynikająca najczęściej z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa, podlega ochronie prawa. Dotyczy to odpowiednio ochrony prawa do życia rodzinnego obejmującego istnienie różnego rodzaju więzi rodzinnych. Wiéź rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i

niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc w wychowaniu dzieci i zapewnieniu im możliwości kształcenia. Należy zatem przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c. W konkretnym stanie faktycznym spowodowanie śmierci osoby bliskiej może zatem stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. (zob. uzasadnienie wyroku SN z dnia 14 stycznia 2010 r. sygn. IV CSK 307/09). Wiąż emocjonalna łącząca osoby bliskie jest dobrem osobistym, a doznany na skutek śmierci osoby bliskiej uszczerbek może polegać nie tylko na osłabieniu aktywności życiowej i motywacji do przezwyciężania trudności przez pozostałych przy życiu członków rodziny, lecz jest także następstwem naruszenia tej relacji między osobą zmarłą a jej najbliższymi (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, uchwała SN z dnia 22 października 2010 roku, III CZP 76/10).

Powyższe rozważania uprawniają zatem do stwierdzenia, iż powodowie trafnie oparli swoje roszczenia na podstawie art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. Śmierć osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych (art. 448 k.c.) w postaci więzi emocjonalnej łączącej te osoby, a także prawa do życia rodzinnego, czy utrzymywania wspólnych więzi. Takim zaś dobrem osobistym był stosunek emocjonalny łączący powodów w W. S..

Kwestionując własną odpowiedzialność w tym zakresie pozwany wskazał również na brzmienie art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003r., Nr 124, poz. 1152 ze zm.). W jego ocenie przepis ten zawiera zamknięty katalog dóbr podlegających ochronie z tytułu obowiązkowej umowy ubezpieczenia posiadaczy pojazdów mechanicznych i wyłącza niejako stosowanie przepisów kodeksu cywilnego. Przepis ten stanowi, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia, bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

W opozycji do tych twierdzeń Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela stanowisko zawarte w wyrokach Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 stycznia 2013 roku (sygn. akt I ACa 916/12) oraz z dnia 7 lutego 2013 roku (sygn. akt I ACa 992/12), iż kwestia możliwości dochodzenia zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej spowodowaną deliktem jest ugruntowana i dotyczy zarówno odpowiedzialności sprawcy, jak i ponoszącego za niego odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń. Orzecznictwo Sądu Najwyższego, zajmujące się problematyką dopuszczalności zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej na podstawie art. 448 k.c., dotyczy także śmierci osoby bliskiej poniesionej w wyniku wypadku komunikacyjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2012 r. I CSK 314/11, LEX nr 1164718, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r. III CZP 76/10, LEX nr 604152).

W ocenie Sądu skoro posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem pojazdu szkodę, której następstwem jest między innymi śmierć, to w ramach zawartej umowy ubezpieczenia ubezpieczyciel przejmuje odpowiedzialność sprawcy, taka jest bowiem istota ubezpieczenia się od odpowiedzialności cywilnej (art. 9 ust. 1 omawianej ustawy, art. 822 k.c.). Nie można zatem interpretować art. 34 ust. 1 tejsze ustawy w ten sposób, że odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkodę w postaci naruszenia dóbr osobistych osób najbliższych osoby zmarłej, wywołane śmiercią na skutek wypadku spowodowanego przez kierującego pojazdem mechanicznym, za którą on sam ponosi odpowiedzialność byłaby wyłączona. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Trudno też różnicować krzywdę osoby bliskiej, w związku ze śmiercią członka rodziny, w zależności od tego czy zadośćuczynienie wypłacane przez ubezpieczyciela znajduje oparcie w art. 446 § 4 k.c., czy też w art. 448 k.c., bowiem nie znajduje ono uzasadnienia.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy powódka M. S. (1) w następstwie śmierci osoby bliskiej-męża jak również powodowie A. S. i J. S. oraz R. S. – w następstwie śmierci ojca doznali krzywdy w postaci cierpień psychicznych. Okolicznością bezsporną była bezprawność zawinionego działania sprawcy wypadku za którego

zastępczą odpowiedzialność ponosiła niewątpliwie pozwana spółka, jak też to, że śmierć ojca i męża powodów była powiązana adekwatnym związkiem przyczynowym z bezprawnym działaniem kierowcy samochodu. Spowodowanie wypadku komunikacyjnego, w którym śmierć poniósł W. S. zamieszkujący wspólnie z powodami, głowa całej rodziny, aktywnie uczestniczący w jej życiu i funkcjonowaniu, utrzymujący ścisłe kontakty z dziećmi jak i z żoną, pozostający w prawidłowych relacjach z poszczególnymi jej członkami, było zatem bezprawnym, zawinionym naruszeniem ich prawa do życia w pełnej rodzinie, prawa do utrzymania więzi rodzinnych i wywołało krzywdę wymagającą kompensaty finansowej. Sąd był zatem w tej sprawie uprawniony do przyznania powodom tytułem odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Nie ulega wątpliwości, iż rodzina, jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź wynikająca najczęściej z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa, podlega ochronie prawa. Dotyczy to odpowiednio ochrony prawa do życia rodzinnego obejmującego istnienie różnego rodzaju więzi rodzinnych. Dobro rodziny jest nie tylko wartością powszechnie akceptowaną społecznie, ale także uznaną za dobro podlegające ochronie konstytucyjnej – artykuł 71 Konstytucji RP stanowi bowiem, że Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej ma obowiązek uwzględniania dobra rodziny. Dobro rodziny wymienia także art. 23 k.r.o., zaliczając obowiązek współdziałania dla dobra rodziny do podstawowych obowiązków małżonków. Wiąż rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc w wychowaniu dzieci i zapewnieniu im możliwości kształcenia. Należy zatem przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie prawnej.

W judykaturze akcentuje się, że na rozmiar krzywdy związanej ze śmiercią osoby bliskiej mają przede wszystkim wpływ: dramatyzm doznań, poczucie osamotnienia i pustki, wstrząs psychiczny, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem odejścia osoby bliskiej (nerwicy, depresji), stopień w jakim pokrzywdzony potrafił się znaleźć w nowej rzeczywistości (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 8 sierpnia 2012 roku, I ACa 330/12). W realiach sprawy ustalono jednoznacznie, że cierpienia psychiczne powódki M. S. (1) miały charakter długotrwały i znacząco wpływały na jej funkcjonowanie społeczne. Na skutek tragicznych w swych skutkach wydarzeń powódka stała się osobą, która odczuwa lęk przed przyszłością, obawia się, że nic dobrego już jej nie spotka, nie ma też dużych oczekiwań, zminimalizowała je do oczekiwań spokojnego życia. Nie potrafi się cieszyć z tego co ma, bo już nic jej nie cieszy. Śmierć męża z którym przeżyła 35 lat w związku małżeńskim odcisnęła na niej nieodwracalne piętno. Mimo upływu lat powódka nie odzyskuje radości życia, niewiele interesuje ją życie towarzyskie, ogranicza się do zacisza własnego domu i opieki nad niepełnosprawną córką, korzysta z oparcia jakie dają jej pozostałe dzieci ale nie chce ich obarczać swoimi problemami ponad miarę.

Niepełnosprawna powódka A. S. również odczuwa smutek i przygnębienie po śmierci swojego ukochanego rodzica z którym była bardzo emocjonalnie związana, zmarły ojciec poświęcał wiele czasu na sprawowanie opieki nad nią. Powódka wspomina go podczas wizyt na cmentarzu, często o niego pyta i informuje matkę, że o nim myśli. Wypadek i śmierć ojca sprawiły również, iż powódka bardzo się boi o zdrowie matki.

Tragiczne w swych skutkach zdarzenie z 21 stycznia 2007 roku niewątpliwie pozostawiło niezatarte ślady również w psychice 16 - letniego w dacie zdarzenia powoda R. S., który w brutalny sposób został pozbawiony oparcia, męskiego wzorca, a tym samym poczucia bezpieczeństwa. Istniejące między powodem, a jego ojcem więzi emocjonalne zerwane zostały nagle i w sposób nieodwracalny. Co za tym idzie ujawniły się wówczas stany lękowe, drażliwości, smutku apatii, rozchwiania. Śmierć W. S. zdominowała życie małoletniego powoda, doprowadziła do kłopotów w szkole, trudności w zaakceptowaniu rzeczywistości, dolegliwości somatycznych spowodowanych zaistniałym stresem. Nadal mimo upływu lat powód odczuwa brak osoby z którą czuł się tak związany, nie jest pewny własnej osoby, własnych kompetencji czy wartości z uwagi na tragedię jaka go dotknęła.

Wiąż rodzinna łącząca powódkę J. s. z ojcem również była bardzo silna. Na skutek śmierci poszkodowanego powódka zmuszona została do rezygnacji ze swoich życiowych ambicji dalszego kształcenia się, prowadzenia ośrodka dla zwierząt, a jednocześnie usamodzielnienia się. Powrót do domu i potrzeba wspomagania matki w opiece nad bratem i niepełnosprawną siostrą stanowią obecnie jedyny cel. Powódka ma żal do losu o cierpienie jakiego była zmuszona

doznać, jakość jej życia na wiele lat została obniżona, zanikły kontakty towarzyskie, powódka unika ludzi i nie interesuje się nimi, ani ich problemami, nie czuje takiej potrzeby. Nie snuje również planów osobistych na przyszłość.

Bez powtarzania dokonanych ustaleń należy zatem tylko zaakcentować, że u wszystkich powodów wskutek śmierci W. S. powstało poczucie pustki i osamotnienia, a jednocześnie wpłynęło istotnie na emocjonalne i społeczne ich funkcjonowanie. Sąd zarazem nie mógł pominąć okoliczności, że po pewnym okresie czasu funkcjonowanie rodziny uległo stabilizacji, powodowie wspólnym wysiłkiem wykonali prace wykończeniowe w postawionym jeszcze za życia poszkodowanego W. S. domu i zamieszkali w nim wspólnie. Powód R. S. podejmuje aktywność związaną ze zdobyciem dalszego wykształcenia, a J. S. jest aktywna zawodowo. Wszystkie te okoliczności nie sprawiają jednak, iż ból i smutek oraz wiążące się z tym cierpienia po stracie najbliższej osoby zmalały lub już ustały.

Mając na względzie powyższe rozważania Sąd uznał, że krzywda powódki M. S. (1) zostanie w całości zrekompensowana zadośćuczynieniem w wysokości 80 000 złotych, a powodów A. S., J. S. i R. S. kwotami po 60 000 złotych tytułem zadośćuczynienia. Wskazane sumy w ocenie Sądu będą właściwe dla zatarcia negatywnych emocji lub co najmniej złagodzenia odczucia krzywdy po śmierci ojca i męża (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 24 lutego 2012 roku, sygn. akt I ACa 84/12, LEX 1124827, tak też uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 8 grudnia 1973 roku, III CZP 37/73, OSNC 1974. poz. 145).

Na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Sąd zasądził odsetki ustawowe od zasądzonych kwot zgodnie z żądaniem pozwu. Zgodnie bowiem z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 roku, Nr 124, poz. 1152 ze zm.) zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Z uwagi na fakt, że w sprawie powodowie zgłosili swoje roszczenie w zakresie zadośćuczynienia dopiero w pozwie, należały się im odsetki od pierwszego dnia następującego po upływie 30 dni od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do zapłaty tj. od dnia 12 sierpnia 2014 roku.

Dalej idące żądanie zadośćuczynienia, jako niezasadne i zdecydowanie nazbyt wygórowane, podlegało oddaleniu na podstawie wskazanych przepisów.

Dodać przy tym jeszcze należy, że powodowie przyznali w toku niniejszego procesu, iż mimo traumy jakiej doznali po śmierci W. S. ich życie powraca na dawne tory. Rodzina mimo doznanej tragedii wspiera się, a wśród jej członków rodziny nie ma konfliktów, powodowie wzajemnie się o siebie troszczą starając się być dla siebie oparciem.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu wynika z art. 98 §1 i 2 k.p.c.

W punkcie X wyroku Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 10 400,00 złote tytułem części nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu w zakresie w jakim Sąd uwzględnił powództwo oraz wydatków na wydanie opinii biegłych. W pozostałej części Sąd przejął je na rachunek Skarbu Państwa.

Z tych względów na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.